

ničar Janez Kokol, ki je spretno vodil viničarski tabor. O viničarskem vprašanju in njega rešitev je govoril urednik Zebot iz Maribora. K besedi so se po vrsti oglašali viničarji iz vseh krajev. Prišli smo do zaključka, da je na vsak način potrebno, da se viničarji z gospodarji vinogradov sporazumejo glede zboljšanja položaja viničarjev. Tudi navzoči vinogradniki so odobraval program Zveze viničarjev. Sklenilo se je pozvati vlado, da nujno stori potrebne korake, da se pomaga predvsem onim ubogim viničarskim rodbinam, ki so v bedi in kateri imajo gospodarje, kateri jim ne marajo z zboljšanjem prejemkov priskočiti na pomoč. Viničarji sami so povdarjali, da so krvosesi viničarjev predvsem Nemci in gospoda po mestih, verižniki, vojni dobičkarji in taki ljudje. Odobraval se je sklep viničarske paritetne komisije, da naj se ureditev plače določi po okrajih in

ne za cel Slov. Stajar enotno, ker so razmere n. pr. v Halozah za viničarje čisto drugačne kot v Slov. goricah ali v Ljutomerskem okrožju. Posebno so zastopniki — govorniki viničarjev povdarjali, naj Zveza viničarjev vse potrebno ukrene, da dobijo uboge viničarske družine še pred zimo po ceni obleko in obušalo. Zveza viničarjev je poslala te dni tozadevno vlogo na vlado. Sklenilo se je, da se naj vršijo vsako nedeljo shodi viničarjev po vseh župnijah v Halozah. Prihodnjo nedeljo, dne 20. junija bo tak shod po rani maši v Zavrču, dne 27. junija po rani maši v Leskovcu in isti dan popoldne pri Sv. Trojici. Za župnijo Sv. Barbara se je ustanovila krajevna Zveza viničarjev. Predsednik je viničar Franc Kleiderič, podpredsednik Franc Jugovec, tajnik pa Franc Bratušek. V odboru so viničarji iz vsake občine. Mirno in nad vse lepo zborovanje je trajalo nad 2 uri.

Kmet prvi glede izgube, a zadnji pri dobičku.

Casopisje nam dan na dan javlja o hitrem padanju cen žitu, poljskih pridelkov in vinu z ozirom na našo bogato letošnjo žetev. Cene živežu in vinu, ki sta dva glavna vira kmetijskih dohodkov, res padajo na veliko zadovolje mestnih in delavskih slojev, a o kakem znižanju cen tudi kmetu potrebnega blaga in poljedelskih strojev se ni ne sluha in ne duha. Z znižanjem cen je moral začeti jugoslovanski kmet, med tem ko se bosta trgovci in tovarnar še dolgo oklepala nedoplačljivih — oderuških cen pri blagu in tudi kmetu neobhodno potrebnih tovarniških izdelkih. Kmet izrablja in zapostavlja vse, tako je tudi tokrat pri padanju cen moral začeti prvi, draginjo pa bo čutil in nosil kmet izmed vseh slojev naj dalje, ker sta ravno njegova mesečna in letna plača: polje, vinograd in gozd.

V predzadnjem „Gospodarju“ smo obširno pisali o bogatem obetu letošnje sadne in vinske bira. Kazali smo na sadno drevo in vinsko trto kot dva glavna vira, iz katerih bi lahko naš kmet zajemal dohodke za nakup poljedelskih potrebščin, ako bi neovirano izvozil preobilico sadja in vina. Povdarjali smo ogromno carino, s katero je oviran izvoz sadja in vina iz naše države. Najnovejša poročila nam sicer javljajo, da znižuje vlada v Beogradu vedno bolj carino na izvoz vina, a se vse premalo. Sveta dolžnost naših kmetijskih poslancev je, da zastavijo pri beograjski vladi vse sile, da bo izvoz sadja in vina ali prost carine, ali pa carina vsaj tako nizka, da bo lahko naš kmet prodal sadje in vino v tujino za dobiček in ne v izgubo. Prepričani smo tudi, da našemu kmetu pri izvozu ni toliko za denar, kakor pa za nabavo raznih poljedelskih potrebščin, katerih pri nas ni dobiti kakor: železnine in strojev. Danes mora plačati kmet za eno motiko toliko, kolikor ga je stala poprej mlatilnica. Na nabavo kacega stroja srednji kmet ne sme niti misliti. To pa le radi dejstva, ker

nam primanjkuje železa in tovarna za stroje. Imamo pa dovolj sadja in vina, katerega ne bomo porabili vsega doma in gorje, ako bi ga. Nadprodukcija alkohola se mora izvoziti v tujino, ako noče država sama naše ljudstvo s carinsko ključovalnostjo takorekoč siloma poriniti v pijančevanje.

Za izvožen alkohol bi naj naš kmet prejel v zameno železnino in sploh poljedelske potrebšchine in zato prevažno kmetisko potrebo se morajo zanimati naši poslanci in pritisniti na vlado v Beogradu, da odpravi ali vsaj znatno zniža carino na izvoz sadja in vina.

Ker smo in hočemo ostati agrarna država, potem moramo pri sedanjem padanju cen misliti tudi na kmeta ki tvori temelj naše države. Kmet je začel prvi popuščati pri cenah živil, naj se popustita sorazmerno s padanjem cen pri prehrani tudi trgovci pri blagu in tovarnar pri svojih izdelkih. Na naše poslance pa se obračamo s prošnjo in zahtevo, naj se pobrigajo glede izvoza sadja in vina, za katerega nujno zahteva naš kmet kot rekompensacijo uvoz železnine in poljedelskih strojev. Jugoslovanski kmet je začel prvi z umikom pretiranih cen, ako hočemo res kmalu priti do znosnih razmer pri cenah, ne smemo sedaj pustiti kmeta, da bi ga radi njegove popustljivosti izžela in zlorabljala trgovci in tovarnar.

Cene padajo in morejo pasti, vendar naj pri tem padanju cen ne trpi samo kmet, ki je itak že od nekdaj povsod prvi, kjer gre za izgubo, a med zadnjimi, kar se tiče dobička. Kmet, trgovec, tovarnar in naši poslanci si morajo tokrat podati roke, da sporazumno povspešijo znižanje cen, a nikakor ne samo na škodo kmeta, ampak tudi trgovca in tovarnarja. Kmetu pa naj pomagata država pri izvozu, da bo dobil iz tujine raznih potrebščin, katere niso v korist samo kmetu, ampak celi naši agrarni državi.

Politični ogled.

Jugoslavija. V beograjskem Narodnem predstavstvu so razpravljali zadnje dni novi volilni zakon in novo liberalno zahtevo po uvedbi takozvane „Kancelarparagrafa“. (Zakon, ki prepoveduje, da bi duhovniki svarili ljudstvo na pridržnici pred nevarnimi političnimi pojavi.) Srbski radikaleci so odločno proti kancelarparagrafu, v imenu Jugoslovanskega kluba ga je pa pobijal v zbornici dr. Deželič. Na zakonito uvedbo kancelarparagrafa ni niti misliti. Pogajanja glede preosnove pokrajinskih vlad še niso zaključena, ker liberalci v primeri s svojo politično neveljavno preveč zahtevajo.

Italija. Italijanska Nittijeva vlada je zopet odstopila, novi kabinet sestavlja Giolitti, pa še liste ministrov ni obelodanil. V Trstu so se vršile 12. t. m. velike pobune, ker se je vojaštvo, ki bi moralo v Albanijo uprlo pohodu. V Albaniji prede Italijanom zelo slaba. Albanski vstaši so pognali vso italijansko posadko v Valono, kjer je oblegajo. Položaj Italijanov v Albaniji je zelo nevaren.

Nemčija. V novi nemški državni zbor je bilo izvoljenih 460 poslancev. Poslanskih mest so dobili: Socijalni demokrati 110, centrum 67, demokratje 45, krščansko-federalistična lista 21, nemškonacionalna

ljudska stranka 65, nemška ljudska stranka 61, neodvisni socialisti 85, komunisti 2, bavarska kmetijska zveza 4 in nemška hanoveranska stranka 5. Novo vlado bo sestavil član centra dr. Trimborn.

Cehoslovaška. Papež je dovolil Cehoslovakom, da se vršijo obredi pri poroki, pogrebu in krstu v češkem jeziku. V samostanskih in božjepotnih cerkvah se sme vršiti služba božja v staro slovenskem jeziku na praznike: Sv. Cirila in Metoda, sv. Vavilava, sv. Prokopa, sv. Ljudmille in sv. Janeza Nepomuka.

Avstrija. Avstrijski državni kancler dr. Renner je podal s svojim kabinetom ostavko. Predsednik Avstrije pa je naprosil Rennerja, naj vodi sedanja vlada tudi nadalje vladne posle, kar je Renner tudi prevzel. Na Dunaju se sedaj prerokajo, kako bi sesti vili novo vlado in kaka bi naj bila.

Madžarska. Po celi Madžarski vre in se nekaj kuha proti sedanji vladi. Vodja protivladnega gibanja je znani grof Appony.

Albanija. V Parizu je ustrelil 13. t. m. vodjo albanskega odposlanstva Esad pašo neki študent Rusten Aveni, ki je pa albanski državljani.

Rusija. Bolševiki so zopet zavzeli mesto Kijev, katerega so se bile polastile poljske čete. Poljaki se umikajo pred bolševiki med velikimi izgubami. Med Poljaki in Rusi se bijejo zelo ljuti boji.

Poročila.

Tabor ljutomerskega orlovskega okrožja v Radenci. Ljutomersko orlovsko okrožje: Ljutomer, Križevci, St. Jurij ob Ščavnici, Kapela, Gornja Radgona je poletelo zadnje nedeljo, 13. junija v Radence. Prišli so tudi bratje iz Prekmurja in s Kranjskega (Ljubljana, Vrhnika). Sv. mašo in prižigo je imel vlč g. Pavel Zivornik. Pokazal nam je sv. Janeza Evangelista z orlom kot naš vzor. Po službi božji je predsednik Ljutomerskega Orla br. Novak otvoril mladeniško zborovanje. Br. urednik Krajnc je podal sliko orlovstva, ki na trdnem verskem temelju goji trojno stran človeške narave: telo s telovadbo, razum z izobrazbo in voljo s vzgojo k značajnosti. Br. Marolt je prinesel pozdrave katoliško-narodnega dijaštva. Br. Jurak nas je bodril k orlovskemu ponosu: Orel nikakor ni manj vreden, za kakršnega ga hočejo imeti nasprotniki. Popoldne so pri javni telovadbi z Orli nastopili tudi gojenci salezijanskega zavoda v Veržetu, ki so zlasti s simboličnimi vajami: „Le enkrat bi videl...“ zbuiali posebno občudovanje občinstva. Med odmorom telovadbe je govoril urednik br. Krajnc o razvoju Orla in je opozoril na maribor-

ski orlovski tabor. Br. Lipovec je v iskrenih besedah pozval starše, naj radi pošljejo svoje sinove k Orli in povabil mladeniče, da se pridružijo Orlu in tako povečajo njegovo število in moč.

Za KZ je nabral na rodbinskem sestanku Matjaž Kovačič 50 K.

Navodila.

Pošljite sezname zaupnikov! Krajevne organizacije, ki še niso poslale sezname zaupnikov Kmetijske zveze, naj to storijo takoj. Pošljite sezname iz vsake vasi in krajevne občine, da bo vsaka vas zastopana v zboru naših zaupnikov. — Tajništvo Kmetijske zveze v Mariboru.

Gospodarstvo.

Kmetijske podružnice. Vsi naši do 30. junija v Kmetijske podružnice! Občni zbor skličite takoj po 30. juniju. Volite samo zanesljive naše može za delegate.

Ruše. V nedeljo, dne 27. junija t. l. ob 15. uri (3.) se vrši v Rušah v šolskem poslopju in pri bližnjih čebelnjakih učno predavanje znanega strokovnjaka gosp. Iv. Jurandića o čebelarstvu. Čebelarji iz Dravske doline, pridite vsi, da slišite, kaj je umna čebeloreja, ta v sedanjih časih tako važna panoga domačega gospodarstva!

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Pri Sv. Bolfenku v občini Trnovska vas se bo vršil 30. junija 1920 zivinski sejem. Pričakovati je veliko kupcev. Posestniki, pritenite veliko lepe živine na ta sejm.

Falska elektrarna je dobila material za napeljavno električnega toka v Maribor, Ptuj in Celje. Pa elektrarna še čaka z napeljavo, dokler ne bo pospravljena žetev, ker bi se sicer pomendralo preveč žita. Kakor hitro bo pa končana žetev, dobi Maribor električni tok že v nekaj tednih.

Carina na vino in sadje. Vinarški in sadjarški odsek za Slovenskoštajersko Slov. kmetijsko družbo v Ljubljani je imel dne 6. junija t. l. v Mariboru odobrovo sejo, v kateri se je sklenilo predložiti potoma deputacije centralni vladi v Beograd spomenico, glede neobhodne potrebe opustitve uvedene carine za izvoz vina (100 din. — 400 K na 100 kg teže bruto) in sadja (20 din. — 80 K na 100 kg) ter vinskih in sadnih izdelkov, kakor tudi glede drugih določb (izplačevanje v tuji, takozvani zdravi valuti, zacarinjenje posode itd.), katere izvoz navedenih predmetov ovirajo, ozir. popolnoma onemogočujejo. Povdarjalo se je da preti našemu vinarstvu katastrofa, če se odstranijo vse zapreke, ki izvoz vina ovirajo in, da bo naša tisoče vagonov sadja prišlo na nič, če se izvoz sadja ne da popolnoma na prosto. Deputacija (obstoječa iz 4 zastopnikov vinogradnikov in sadjarjev in enega zastopnika vinotrtcev) je bila pretečeni teden v Beogradu in je posredovala pri vseh prizadetih ministrstvih, kjer se ji je obljubilo, da se carina na vino zniža takoj od 100 din. na 5 din. — na 20 K od hektolitra, ozir od 100 kg. teže bruto. Tudi se bo uvaževala popolna naprostodaja izvoza vina. Tarife za sadje in žganje se bo revidiralo in se sme upati, da se carina na sadje popolnoma odpravi, na žganje pa vsaj znatno zniža, in sicer v najkrajšem času. Tudi vprašanje izplačevanja vina in sadja v našem denarju in olahkočanje pri zacarinjenju posode se bo v najkrajšem času rešilo, upoštevaje kolikor mogoče zahteve vinogradnikov in sadjarjev.

Usoda vojnih posojil. Izmed vseh držav, ki so nastale na ruševinah stare Avstro-Ogrske, je menda Cehoslovaška edina država, katere se že resno bavi z rešitvijo vprašanja vojnih posojil izza dobe stare Avstrije. Cehoslovaški finančni minister dr. Engliš je predložil parlamentu zakonsko predlogo glede vojne posojila. Po tej predlogi naj bi država izplačala javnim dobrodelnim in koristnim zavodom, ki so podpisali vojna posojila, 65 odstotkov, zasebnikom pa 50 odstotkov avstrijskega vojnega posojila in sicer bi naj izplačala ta način, da se jim vojno posojilo v tej višini zaračuna le tedaj, če podpišejo posojilo republike v dvojni višini podpisane vojnega posojila, ostanek podpisanega posojila republike pa plačajo v gotovini. Toda s tem predlogom niso zadovoljni ne Nemci in tudi ne Cehi. Iz katerih razlogov odklanjajo Nemci ta predlog, ni znano, gotovo bi menda še radi dobili kako nagrado za to, ker so tako pridno podpisovali avstrijsko vojno posojilo že iz sovraštva do Cehov, ker so le-ti si srčno želeli se osvoboditi iz verig nemškega suženjstva. Sedaj bi pa naj država pripomogla Nemcem, da bi se jim vrnila vojna posojila. Finančni krog republike so mnenja, da bi bilo te prav težko dokazati, da je lastnik vojnega posojila isto sam podpisal in imel v roki že od 28. oktobra 1918, kar je za prevzem vojnega posojila v plačilo pogoj. Na ta način podpisano vojno posojilo republike se bo izplačalo do leta 1970 in sicer s srečkanjem tekoma 45 let. V naši državi se pa glede rešitve vojnih posojil sliši bore malo. Krivično bi bilo, ako bi se našim Nemcem in nemškutarjem, ki so pri podpisovanju vojnega posojila kar tekmovali, ne morda iz ljubezni do države, ampak iz sovraštva do Jugoslovancev, kojih edina želja je bila se otresti nemškega robstva, v kakikoli meri vrnilo vojno posojilo. Pravilno bi pa bilo, ako bi država prevzela vojna posojila, katere so na pritisk bivše avstrijske vlade, vojaških oblasti in drugih činiteljev takorekoč morali podpisati zavedni Jugoslovani, sicer bi bili izpostavljeni največjim preganjanjem. Pravična je zahteva, da se v kakšni koli obliki prevzamejo od države vojna posojila, podpisana od manj imovitih, ali revnih slo-

Shodi in zborovanja.

Naznanila.

Shod Kmetijske zveze bo v nedeljo, 27. junija po rani sv. maši pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Govori urednik Krajnc.

Na Brinjevi gori pri Konjicah bo v nedeljo, 20. junija velik dekliski in ženski tabor za vso konjiško dekanijo. Začetek ob pol 9. uri predpoldne. Govori urednik Krajnc in več drugih govornice.

Orel v St. Jurju ob Ščavnici ima v nedeljo, 27. junija po večernicah, svojo prireditel z igro, govorom in prisego Orlov. Govori urednik Krajnc.

Viničarski shod se vrši v nedeljo 20. t. m. po rani sv. maši v Zavrču. Viničarji pridite! Govori urednik Zebot.

Viničarski shodl, ki se bodo vršili 27. junija: Po rani sv. maši zboruje Zveza viničarjev v Št. Lenartu v Slov. gor. v gostilni pri Arnužu in v Leskovcu, po večernicah pri Sv. Trojici v Halozah.